

ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

10. sınıf

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

1. Dönem 1. Yazılı Sınavı • Hazırlık ve Prova • 2026-2027

Okul geneli ortak yazılı sınava hazırlık

ChatGPT Image ile üretilmiş kurgu sahne • Ölçekli çizim veya gerçek olay belgesi değildir.

Düşün. Gerekçelendir. Yeniden dene.

BU KİTAPTA

9 tam yazılı provası • 3 kolay + 3 orta + 3 zor • konu anlatımı ve hap bilgiler • karma çalışma sayfaları • öğretmen cevaplar ve puanlama ölçütleri

Her prova 100 puandır. Öğrenci yanıtları ve ayrıntılı çözümler ayrı kitaplarda tutulmuştur.

ÖĞRETMEN REHBERİ

Cevabı öğretmeye dönüştür

PUANLAMA

Her form toplam 100 puandır. Her soruda verilen ölçüt puanları toplanır. Tam puan için ilgili ölçütün tüm unsurları; kısmi puan için doğru fakat eksik unsur aranır. Aynı hatayı işlem ve sonuçta iki kez cezalandırma.

Açık uçlu sorularda örnek cevap tek cümle kalıbı değildir. Anlamı, yöntemi ve gerekçesi doğru alternatifleri kabul et. Yazma sorularında örnek metin ezberlenecek cevap değil; istenen unsurların nasıl bir araya geldiğini gösteren modeldir.

Uygulama derslerinde yazılı plan, gerçek uygulamanın yerine geçmez. Gözlenmeyen performansa otomatik puan verme. Erişilebilir görev uyarlamasını, öğretilen beceriyi koruyarak yap.

Önerilen geri bildirim: “Şu adım doğru; şu varsayım eksik; yeniden denemede şu kontrolü yap.”
Önce kavram hatasını çöz, sonra benzer bir durumla aktarımı denetle.

SINIRLILIK

Güçlük düzeyleri tasarım öngörüsüdür. Öğrenci pilotu, bağımsız branş editörü onayı veya yayınevleriyle deneysel kalite karşılaştırması yapılmamıştır. Okulun duyurduğu kapsam ve ders saatiyle karşılaştırılmalıdır.

ÇALIŞMA SAYFALARININ CEVAPLARI

Seçimin arkasındaki düşünce

1 / Çoktan seçmeli

C) Kaynakların işlev ve sınırlarını bağlama göre değerlendirmek

Bilgi kaynağının niteliği ve doğrulanabilirliği ayırt edilir. Bir kaynağın sınırını bilmek, onu tümüyle değersiz veya mutlak yanılmaz saymaktan farklıdır.

2 / Hata analizi

Kaynakların işlev ve sınırlarını bağlama göre değerlendirmek

Bilgi kaynağının niteliği ve doğrulanabilirliği ayırt edilir. Bir kaynağın sınırını bilmek, onu tümüyle değersiz veya mutlak yanılmaz saymaktan farklıdır.

3 / Kavram eşleştirme

1-B, 2-C, 3-A. Örnek, ilgili kavramın açıklamasını doğru kullanmalıdır.

Önce her başlığın ayırt edici kavramını bul.

Tanımda geçen işlev ve koşulları karşılaştır.

Örneğinde tanımın zorunlu koşullarını koru.

GÖRSEL GÖREVIN DEĞERLENDİRMESİ

Gözlem ve çıkarımı ayır

Görselde ortak çevreye yönelik görülebilir bir davranışı betimle. Bu davranışı sorumlulukla ilişkilendir; insanların iç niyetleri veya inançları hakkında görüntüden kesin hüküm verilip verilemeyeceğini açıkla.

Çevreyi temizleme ve ortak alanı koruma gözlenebilir davranışlardır. Sorumlulukla ilişkilendirilebilir; ancak kişinin iç niyeti, dini veya bütün ahlaki karakteri görüntüden kesin belirlenemez. Davranış betimlemesi ile kişi hakkında yargı ayrılır.

ÖLÇÜTLER

Görülebilir ayrıntı: 4 • yorum/kurgu ile gözlemi ayırma: 4 • açık anlatım ve gerekçe: 2. Hazırlık puanı 10; tam prova notuna eklenmez.

R4 PUANLAMA GÜNCELLEMESİ

Soruya özel değerlendirme

Ölçütler bağımsız puanlanır: tam ve doğru kanıt tam puan; kısmen doğru ve eksik kanıt yarım puan; yanlış/ilgisiz/boş yanıt 0. Tek bilgi isteyen ölçütte doğruysa tam, yanlışsa 0. Yarım puanlar korunur. Eşdeğer doğru yöntem ve ifadeler kabul edilir; aynı hata iki kez cezalandırılmaz.

K1-K3, O1-O3 ve Z1-Z3 düzey çalışmalarının yanıtları aşağıdadır. Okulun seçtiği OYSS senaryosunun karma provaları 04_OYSS_Karma_Provalar klasöründedir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.
Bu durumu “İslam’da bilgi ve kaynakları” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.

Sık hata: Duyular bazen yanlışlığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.

Sık hata: Duyular bazen yanlışlığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. Bu durumu “Allah-âlem ilişkisi” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi doğrulanmamış bir suçlamayı paylaşıyor.

Bu durumu “İsrâ 36 ve Mülk 23” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi doğrulanmamış bir suçlamayı paylaşıyor.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci evrendeki uyumdan hareketle düzen delilini açıklıyor. Bu durumu “Allah’ın varlığına ilişkin deliller” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci evrendeki uyumdan hareketle düzen delilini açıklıyor.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.
Bu durumu “İslam’da bilgi ve kaynakları” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.

Sık hata: Duyular bazen yanlışlığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.

Sık hata: Duyular bazen yanlışlığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2 / Devam

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu durumu “Allah-âlem ilişkisi” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor. Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci görselin tarihini ve kaynağını inceliyor. Bu durumu "İsrâ 36 ve Mülk 23" konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci görselin tarihini ve kaynağını inceliyor.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER**K2 / Devam**

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup mümkün varlık ve neden sorusu üzerine düşünüyor. Bu durumu “Allah’ın varlığına ilişkin deliller” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup mümkün varlık ve neden sorusu üzerine düşünüyor.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.
Bu durumu “İslam’da bilgi ve kaynakları” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.

Sık hata: Duyular bazen yanıltığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.

Sık hata: Duyular bazen yanıltığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.
Bu durumu “Allah-âlem ilişkisi” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup duyularını ve aklını doğru kullanmayı sorumluluk sayıyor. Bu durumu “İsrâ 36 ve Mülk 23” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup duyularını ve aklını doğru kullanmayı sorumluluk sayıyor.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi bir delilin öncülünü sonuçtan ayırıyor.

Bu durumu “Allah’ın varlığına ilişkin deliller” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi bir delilin öncülünü sonuçtan ayırıyor.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.
Bir iddiayı kaynak, kanıt, akıl yürütme ve sınır bakımından değerlendir.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.

Bu durumda “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 8 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bir doğa gözlemi ile onun dinî anlamlandırmasını ayrı ve tutarlı biçimde yaz.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Bu durumda “Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci görselin tarihini ve kaynağını inceliyor.

Bir haber karşısında dur, doğrula, zarar ihtimalini düşün ve uygun paylaşım kararı ver adımlarını açıkla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular. Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Nasıl düşünülür?

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup mümkün varlık ve neden sorusu üzerine düşünüyor.
Bir delili öncül-gerekçe-sonuç düzeninde, bilimsel ölçüm ile felsefi yorumunu ayırarak özetle.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir. Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor. Bir iddiayı kaynak, kanıt, akıl yürütme ve sınır bakımından değerlendirir.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.

Bu durumda “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendirir.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 8 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.
Bir doğa gözlemi ile onun dinî anlamlandırmasını ayrı ve tutarlı biçimde yaz.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.
Bu durumda “Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup duyularını ve aklını doğru kullanmayı sorumluluk sayıyor. Bir haber karşısında dur, doğruya, zarar ihtimalini düşün ve uygun paylaşım kararı ver adımlarını açıkla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular. Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Nasıl düşünülür?

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi bir delilin öncülünü sonuçtan ayırıyor.

Bir delili öncül-gerekçe-sonuç düzeninde, bilimsel ölçüm ile felsefi yorumunu ayırarak özetle.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir. Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor. Bir iddiayı kaynak, kanıt, akıl yürütme ve sınır bakımından değerlendirir.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.

Bu durumda “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendirir.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 8 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. Bir doğa gözlemi ile onun dinî anlamlandırmasını ayrı ve tutarlı biçimde yaz.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu durumda “Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.
Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz. İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Nasıl düşünülür?

İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi doğrulanmamış bir suçlamayı paylaşıyor.
Bir haber karşısında dur, doğruya, zarar ihtimalini düşün ve uygun paylaşım kararı ver adımlarını açıkla.

Örnek yanıt: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular. Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Nasıl düşünülür?

İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci evrendeki uyumdan hareketle düzen delilini açıklıyor. Bir delili öncül-gerekçe-sonuç düzeninde, bilimsel ölçüm ile felsefi yorumunu ayırarak özetle.

Örnek yanıt: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir. Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Nasıl düşünülür?

İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah'ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.

“Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

- 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir. Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup duyularını ve aklını doğru kullanmayı sorumluluk sayıyor.

“Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir. İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Doğru çerçeve: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi bir delilin öncülünü sonuçtan ayırıyor.

“Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir. İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

İddiyayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci duyduğu haberi kaynağına giderek denetliyor.

“Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

- 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.
- Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor. Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi doğrulanmamış bir suçlamayı paylaşıyor.

“Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir. İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Doğru çerçeve: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci evrendeki uyumdan hareketle düzen delilini açıklıyor.
“Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz.
Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir. İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup gözlem sonucuyla yorumunu ayrı yazıyor.

“Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.10.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi akıl yürütmesindeki çelişkiyi fark edip düzeltiyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.

Sık hata: Duyular bazen yanıldığı için hiçbir gözlem bilgi vermez.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

- 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Yanılma olasılığı kontrol ve karşılaştırmayı gerektirir; bütün gözlemi değersiz kılmaz. İslam düşüncesinde doğru bilgiye ulaşmada selim akıl, doğru haber ve sağlıklı duyular önemli kaynaklardır. Vahiy dinî bilgi açısından temel kaynaktır. Kaynakların alanı ve güvenilirliği ayırt edilir.
- Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup çevreyi korumayı yaratılmışlara karşı sorumlulukla bağlıyor. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi yaratıcı ile yaratılmış kavramlarını karıştırıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah’ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci doğadaki düzen üzerine düşünürken araştırmayı sürdürüyor.

Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez. İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.

Doğru çerçeve: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır; yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür. Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

Sık hata: Allah-âlem ilişkisi Allah'ın âlemin içinde sıradan bir nesne olduğu anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında yaratıcı ile yaratılmış aynı ontolojik düzeyde düşünülmez.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam inancında Allah yaratıcı, âlem yaratılmıştır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: yaratma, düzen, sürdürme ve insanın sorumluluğu bu ilişki içinde düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Allah âlemin bir parçası veya yaratılmışlarla aynı tür varlık olarak ele alınmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci görselin tarihini ve kaynağını inceliyor.

“Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir. İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.

Doğru çerçeve: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu; Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Sık hata: Bir bilgiyi duymuş olmak onu paylaşmak için her zaman yeterlidir.

Analitik puanlama

- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bilgi sahibi olmadan hüküm vermemek, kaynağı ve doğruluğu denetlemek gerekir.
- 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İsrâ 17/36 bilgi olmadan hüküm vermeme ve işitme, görme, gönül/akıl sorumluluğunu
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Mülk 67/23 insanın işitme, görme ve düşünme imkânları karşısında şükür bilincini vurgular.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.10.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup mümkün varlık ve neden sorusu üzerine düşünüyor.

“Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir. İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Nasıl düşünülür?

İddiyayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

Doğru çerçeve: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır. Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Sık hata: Bir delilin adını söylemek onun akıl yürütmesini açıklamak için yeterlidir.

Analitik puanlama

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Öncüller, aralarındaki bağ ve ulaşılan sonuç açıkça gösterilmelidir.

• 5 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İslam düşüncesinde varlık, düzen ve insanın anlam arayışı gibi konular Allah’ın varlığına ilişkin akıl yürütmelerde kullanılır.

• 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Düzen ve gaye delili, evrendeki uyumdan hareket eden bir örnektir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.